

Evaluering af projekter indenfor science i fritiden

VILLUM FONDEN ønsker et forslag til en tværgående evaluering af projekter indenfor science i fritiden. Børn og unge i Danmark skal have adgang til inspirerende fritidsaktiviteter, hvor de oplever, at science (herunder også digitale teknologier) er vedkommende for dem selv og deres hverdag – og som mulig fremtid. Fonden uddelte første gang midler til projekter inden for Science i fritiden i efteråret 2019 og planlægger at prioritere området yderligere i de kommende år.

Den eksterne evaluering skal med udgangspunkt i de projekter, der blev bevilliget af fonden i september 2019, bidrage med viden om, hvorvidt science-fritidsaktiviteter gør børn og unge interesserede i science, og hvordan aktiviteterne bedst tilrettelægges, så deltagerne oplever dem som både lærerige og inspirerende.

Baggrund om science i fritiden

Undersøgelser viser, at børn og unge i Danmark er forholdsvis dygtige til naturfag, men også at de har svært ved at forbinde det, de lærer, til deres hverdagsliv. Samtidig viser undersøgelserne også en mangel på udbud af længerevarende science-fritidsaktiviteter, der kan dyrkes på en regelmæssig basis. Endelig indikerer de, at adgang til inspirerende science aktiviteter i fritiden for børn og deres familier kan være væsentlige for opbygningen af motivation for naturvidenskab og 'science kapital' hos deltagerne. Fonden har derfor besluttet at bidrage til, at der bliver udviklet flere varige science-fritidsaktiviteter for børn, unge primært i alderen 6–18 år – og gerne med inddragelse af deres familier. Når fonden vælger hvilke projekter, den støtter, tager den udgangspunkt i en bred science-forståelse. Det kan være naturvidenskab (fysik, kemi, biologi, astronomi mv), it og teknologi, ingeniørvidenskab, det at udvikle produkter eller lignende.

Projekterne skal leve op til tre kriterier:

- Længerevarende aktiviteter. Frivillige, sociale aktiviteter, hvor deltagerne mødes over en periode. Det kan fx være en gang om ugen, et antal workshops over en sæson eller en camp over nogle dage.
- Inspirerende aktiviteter med tydeligt science indhold. Aktiviteterne skal være inspirerende og deltagerne skal føle, at de gør noget sammen med andre, som er sjovt og lystbetonet. Samtidig skal aktiviteterne være lærerige, så det står klart, at det, man lærer, er naturvidenskab. Der skal være en god balance mellem det inspirerende, lystbetonede og den tydelige læring.
- Engagerede og inspirerende voksne. Børn og unge skal møde inspirerende og engagerede voksne, som brænder for det, de laver, og dermed er gode ambassadører for et liv med science.

Endelig prioriteres det, at de indsats, der støttes, er inkluderende – de skal være for både piger og drenge, og skal også inddrage børn og unge fra mindre ressourcestærke miljøer.

Det første åbne kald inden for science i fritiden blev gennemført i april – september 2019. Der blev cirka uddelt DKK 25 mio. til i alt 24 projekter,. Udover 10 større projekter over DKK 500.000, blev der uddelt midler til 14 mindre projekter.

De bevilligede projekter kan opdeles i to hovedgrupper efter bevillingsmodtagerne.

De 'offentligt-kommunale' aktører:

- Skolefritidsordninger
- Ungdomsskoler
- Biblioteker.

Organisationer og foreninger:

- Etablerede fritidsorganisationer (f.eks. Spejderne)
- Science Centre og museer (Fjord & Bælt, Skoletjenesten – Videnscenter for eksterne læringsmiljøer Amager Strand, Ulvborg Historiske Værksted)
- Organisationer etableret til formålet (f.eks. Kids Island, Teknologiskolen).

En væsentlig forskel mellem projekterne er derudover, at nogle i deres ambition er landsdækkende, mens andre alene arbejder for at skabe udvikling i et nærmere afgrænset område, hvad enten det er i en eller flere skolefritidsordninger, lokale foreninger eller lignende.

En liste over de projekter fra først bevillingsrunde, der indgår i evalueringen, er vedlagt som bilag.

Det er op til evaluator at komme med et bud på, hvordan evalueringen kommer rundt om de vigtigste temaer og projekttyper, uden at alle projekter nødvendigvis omfattes.

Ønsker til evalueringsdesign

Som gennemgået ovenfor er science i fritiden et relativt uudviklet område, hvor der mangler længerevarende aktiviteter, der kan dyrkes på regelmæssig basis. Formålet med evalueringen er derfor, at kunne bidrage med ny viden, både om børn og unges udbytte af at deltage i science fritidsaktiviteter, og hvordan disse bedst organiseres på en hensigtsmæssig måde.

Aktørtyper

Som nævnt omfatter indsatsen nogle meget forskellige aktørtyper: Offentlige organisationer, science-centre og museer, store etablerede fritidsorganisationer, organisationer etableret til formålet mv.

Evalueringen skal bidrage med viden om styrker og svagheder ved forskellige aktørtyper i forhold til indsatsens overordnede formål om at skabe varige tilbud om science-fritidsaktiviteter, der styrker børn og unges interesse for science. Det kunne være i form af en typologi over særlige karakteristika ved de forskellige aktører, som giver forskellige resultater.

Endvidere ønsker fonden at få dybere viden om tre større projekter, nemlig Problempirater (Spejderne), UngScience (Ungdomsskoleforeningen) og Kids Island Iværksætterakademi (Kids Island). De repræsenterer tre forskellige aktør-typer: En stor fritidsorganisation, hvor science bliver inkorporeret i hovedaktiviteten (Spejderne); En offentlig institution, hvor aktiviteten bliver inkorporeret

i den eksisterende organisation (ungdomsskolerne); og en ny organisation, som er etableret med det formål at drive aktiviteten.

Evalueringsspørgsmål

Evalueringsspørgsmålene fremgår af tabel 1.

Tabel 1 Evalueringsspørgsmål

<p>Indhold af aktiviteter</p> <ul style="list-style-type: none">- Hvordan håndteres balancen mellem det lystbetonede og det lærerige?- Hvordan sikres et tydeligt science-indhold?- Hvilke strategier kan man pege på i forhold til engagere en ny og mere divers gruppe af børn i science, f.eks. i forhold til køn, etnicitet og socioøkonomisk status? <p>Resultater</p> <ul style="list-style-type: none">- Kan man gennem 'Science i fritiden'-aktiviteter øge børns og unges engagement i og interesse for science? Hvilke faktorer har betydning? <p>Organisering og forankring</p> <ul style="list-style-type: none">- I hvilken grad og hvordan styrkes de ansvarlige voksnes (frivillige, pædagoger, undervisere mv) kompetencer – og hvordan sikres fortsat læring i projekterne?- Hvilken betydning har projekterne for organisationens kultur, arbejdsform mm?- Hvad skal der til for, at projekter bliver forankret, og/eller kan udbredes til andre lokationer efter bevillingsperioden?
--

Ønsker til metoder og dataindsamling

Det er en forventning, at evalueringen omfatter såvel naturfagsdidaktiske temaer knyttet til uformelle læringsformer og fritidspædagogik, såvel som samfundsvidenskabelige temaer som udvikling af sociale fællesskaber, ledelse og organisering af frivilligt arbejde implementering mv. mv.

Evalueringen ønskes baseret på en kombination af kvalitative og kvantitative metoder. Evaluator har derudover frie hænder til at foreslå det bedst egnede design i forhold til at besvare de ønskede undersøgelsesspørgsmål.

Det gælder dog som grundprincip, at den dataindsamling, som foretages, skal sammentænkes med den dataindsamling, som projekterne selv foretager. Samtlige projekter har deltaget i en en-dags evalueringsskole med fokus på at opstille en forandringsteori og formulere evalueringsplaner for deres projekter, og indsamler herudfra data og gennemfører egne analyser af processer og resultater. Det er vigtigt, at evaluator indgår i en proces, hvor evalueringsskole og dataindsamling tilpasses projektvirkeligheden, og er indstillede på at give projekterne feedback på, hvordan deres egen dataindsamling bedst muligt kvalificeres, så den kan bidrage til den samlede evaluering.

Gennemgang af forandringsteorier, evalueringsplaner, projektansøgninger og statusnotater skal derfor indgå som obligatorisk element i evalueringen. Evaluator skal samtidig være opmærksom på, at nogle af

projekterne baserer sig på frivillige, og at der derfor må tages hensyn til de særlige vilkår, der gør sig gældende i forhold til at indsamle data blandt denne gruppe. Det gælder f.eks. tidspunkter for projektbesøg og interview, hvor stor en byrde man kan pålægge deltagerne etc.

Fonden indsamler derudover hvert år stamdata fra hvert enkelt projekt i forhold til, hvor mange børn og unge i alderen 6–18 år og voksne, der deltager i projektet, og hvor de fordeler sig geografisk i Danmark efter kommuner. Også disse kan indgå i evalueringen.

Endeligt er det væsentligt at evaluator tager højde for den forskellige kadence i afviklingen af projekterne, hvor nogle afsluttes i løbet af 2021 og andre først senere (se oversigten over projekter i bilaget).

Målgrupper for evalueringen

Formålet med evalueringen er at synliggøre erfaringerne fra de projekter, der gennemføres, og videreformidle viden til forskellige aktører om, hvordan science i fritiden aktiviteter bedst kan organiseres og tilrettelægges. Blandt de aktører, der skal engageres er:

- Fonden, der har behov for feedback på strategien for Science i fritiden.
- De projekter, der medvirker i evalueringen, der har behov for løbende feedback på processer og resultater.
- Potentielle ansøgere, der skal informeres om, hvad man kan lære af de igangværende projekter – hvordan kan science fritidsaktiviteter bedst organiseres og tilrettelægges? Er der nogle modeller, der er særligt vellykkede, hvilke dilemmaer indeholder de?
- Andre fonde, og øvrige aktører, der er aktive på området mhp. at engagere dem i Science i fritiden – dokumentere potentialer i science i fritiden- indsatser.

Et væsentligt element af evalueringsdesignet er således, hvordan den indhentede viden remediers og gøres tilgængelig for forskellige målgrupper.

Leverancer og tidsplan

Evaluator skal en til to gange årligt i projektperioden give en status på resultater fra evaluering. Det kan f.eks. være i form af mundtlige oplæg, suppleret med et powerpoint materiale med resultater, der også kan fungere som selvstændig formidling af resultater.

Derudover skal der i 2021 fremsendes en omfattende rapport, der gør status i forhold til de resultater, der foreløbig foreligger og de fremadrettede anbefalinger i forhold til området, som evaluator kan pege på. Senest ved udgangen af 1. kvartal 2023 skal der fremsendes en afsluttende rapport.

Rapporteringen skal udover en tværgående analyse, indeholde analyser målrettet projekterne fra de offentligt-kommunale aktører, organisationer og foreninger, samt de tre større projekter Problempirater, Ung Science og Kids Island.

Endelig er det, som nævnt ovenfor, væsentligt, at evaluator som led i evalueringen leverer en række ydelser, der formidler den indhentede viden til målgrupper indenfor fritidsområdet.

Udbud og valg af leverandør

VILLUM FONDEN har afsat et beløb på **DKK 3,1 mio. inkl. moms. til evalueringen**. Evalueringen udbydes i åbent udbud. Det er muligt, at indgå konsortier og anvende underleverandører til afgrænsede delopgaver, ligesom der kan knyttes eksterne eksperter fra Danmark og udlandet til evalueringsteamet.

Evaluator referer direkte til VILLUM FONDEN.

Der afholdes informationsmøde om evalueringen på Microsoft Teams **15. juni kl. 13.00 – 14.30**, hvor fonden vil give en kort præsentation af udbuddet, og der vil være mulighed for at stille spørgsmål til opgaven. Tilmelding til informationsmødet sker ved at sende en mail til nms@veluxfoundations.dk.

Evalueringstilbydere bedes give endeligt tilsagn til fonden om, hvorvidt de ønsker at byde **senest 22. juni**.

De interesserede miljøer vil få tilsendt et bilagsmateriale bestående af:

- Eksempler på ansøgninger fra science fritidsprojekter, der har fået støtte fra VILLUM FONDEN og tilhørende evalueringsplaner og forandringsteorier
- NEUC (2018), Kortlægning af science fritidsaktiviteter <https://neuc.dk/wp-content/uploads/2019/10/kortlaegning-af-science-fritidsaktiviteter.pdf>

De dele af bilagsmaterialet, der ikke er offentliggjorte, skal behandles fortroligt.

Oplæg til evalueringen må maksimalt være 25 sider, ekskl. bilag og skal indeholde en forståelse af opgaven og evaluerings-/forskningsdesign. Derudover skal vedlægges et detaljeret budget, inkl. timepriser, og en tidsplan for evalueringen, samt cv'er på de konsulenter og forskere, der er involveret i opgaveløsningen med en angivelse af hvor mange timer, de arbejder på projektet. Det er ikke muligt at ændre i evalueringsteamet uden tilladelse fra styregruppen.

Projektbeskrivelsen sendes til nms@veluxfoundations.dk senest **3. september kl. 12.00**.

To til fire miljøer vil blive indkaldt til mundtlig præsentation af deres projektbeskrivelse. Præsentationsmøderne finder sted **fredag 11. september 2020 efter klokken 13.00** hos VILLUM FONDEN, Tobaksvejen 10, 2860 Søborg.

Fonden vælger evaluator på baggrund af en samlet vurdering af oplægget og den mundtlige præsentation.

I sin vurdering lægger fonden bl.a. vægt på flg. punkter:

- Styrken af det analytiske oplæg i forhold til formålet.
- Forskningsbaseret viden om naturfagsdidaktik og science-aktiviteter indenfor fritidsområdet, herunder hvordan leg og læring kombineres.
- Indsigt i evalueringsmetodik.
- Dokumenterede kompetencer indenfor indsamling og analyse af kvalitative og kvantitative data.

- Oplæggets kvalitet i forhold til at nyttiggøre den indhentede viden i forhold til beslutningstagere, andre fonde, ansøgermiljøer og VILLUM FONDENS strategiske indsats for Science i fritiden.
- Nøglemedarbejdernes kvalifikationer i forhold til ovenstående.
- Sammenhængen mellem pris og kvalitet.

Spørgsmål i forbindelse med evalueringssubuddet kan stilles til evalueringsrådgiver i VILLUM FONDEN Niels Matti Søndergaard, nms@veluxfoundations.dk, tel. 92 43 76 46 eller - i perioden 24. juni til 2. september - programchef Agi Csonka, aec@veluxfoundations.dk, tel. +45 20 14 05 45. Der offentliggøres løbende en skriftlig opsummering af spørgsmål og svar på fondens hjemmeside.

Bilag: Oversigt over projekter der modtog støtte i 2019 under Science i fritiden

Projektitel	Aktør	Bevilliget beløb	Løber indtil
Vi kigger på fugle - en naturvidenskabelig oplevelse	Halsnæs Naturklub	DKK 57.000,00	06-01-2023
Walk-in-tech - Åbent bemandet STEAM-laboratorium i Ungdomshuset Odense	Ungdomshuset Odense	DKK 389.521,00	01-12-2021
Science-aktiviteter og oplevelser - med et historisk afsæt	Ulvsborg Historisk Værksted	DKK 500.000,00	31-12-2022
Science-klub med fokus på klima og bynatur	Skolen på Grundtvigsvej	DKK 875.515,00	31-12-2021
Den Mørke Side Udfordring	Den dansk-franske Skole	DKK 115.000,00	30-06-2020
10 Maker-workshops	Biblioteket Frederiksberg	DKK 157.500,00	01-12-2020
Sciencekapital via ROBOCAMPS	Skødstrup Skoles SFO	DKK 175.875,00	19-06-2020
Biotech Academy Camp 2019	Biotech Academy	DKK 215.423,00	29-02-2020
Videreudvikling af Teknologiskolen	Teknologiskolen	DKK 1.948.160,00	01-03-2022
Fra atomer og galakser til os	Syddansk Universitet	DKK 246.600,00	31-12-2022
ScienceX	FabLabNordvest	DKK 500.000,00	01-02-2021
UngScience	Ungdomsskoleforeningen	DKK 4.980.481,00	31-03-2021
Teknologiforståelse hos elever og bedsteforældre i SFO-tiden	Skolefritidsordningen Risbjergskolen	DKK 82.000,00	15-09-2020
Ung lyd!	Den Grønne Friskole S/I	DKK 498.376,00	31-12-2020
By-Rum-Laboratoriet i fritiden	S/I Nørrebro Bispebjerg Klynge 4	DKK 2.966.900,00	01-11-2023
Kids Island iværksætterakademi	Kids Island	DKK 2.955.000,00	01-09-2021

Future Life Mini Science på Lyngby Friskole	Lyngby Friskole	DKK 121.385,00	01-11-2021
Læring og viden gennem oplevelser	Det Danske Spejderkorps, Rougsø	DKK 441.000,00	31-12-2021
Det Rullende Robotværksted	Vordingborg Bibliotekerne	DKK 183.986,00	01-06-2020
MakerKaravanen - et kørende fritidstilbud med fokus på science i samarbejde med lokalt erhvervsliv	Tønder Kommune	DKK 153.519,00	31-12-2020
Tek to Go	Horsens Kommune	DKK 148.000,00	02-07-2020
Problempirater	Spejderne	DKK 4.999.500,00	31-12-2022
Natur Piloter	Naturama Naturhistorisk Museum	DKK 734.600,00	30-12-2022
Science-camps på Amager Strand	Skoletjenesten – Videnscenter for eksterne læringsmiljøer	DKK 629.750,00	31-12-2022